

การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรณีศึกษา เมืองหลวงพระบาง

Tourism Development of Laos: A Case study of Luang Prabang

พรสวรรค์ พลสงคราม* และ ศรันย์ ธิติลักษณ์

Phonsavanh Phonsongkham* and Sarun Thitiluck

วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Social Innovation, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*Corresponding author, E-mail: Phonsavanh9595@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรณีศึกษาเมืองหลวงพระบาง” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) ศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐด้านการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในหลวงพระบาง จำนวน 5 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่เมืองหลวงพระบาง สปป.ลาว จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า: นโยบายการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์นโยบายการท่องเที่ยว ค.ศ. 2006-2020 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวใน 3 ด้านหลัก คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยมีมาตรการสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ สร้างโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตั้งแต่ สนามบิน ความสะดวกและการควบคุมการเข้า-ออกประเทศ คุณภาพการให้บริการ ที่พัก การประชาสัมพันธ์ และการดูแลนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และเมืองหลวงพระบางมีศักยภาพของการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีศักยภาพในการพัฒนาสูง มีโครงสร้างพื้นฐานในด้านการท่องเที่ยวครบ และเป็นเมืองหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ตลอดจนการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และทางด้านปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยทั่วไปไม่มีปัญหาสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ ค.ศ. 2006-2020

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว, เมืองหลวงพระบาง, การพัฒนาการท่องเที่ยว สปป.ลาว

Abstract

The study was conducted with qualitative methodology. The purposes of this study were: (1) to study the tourism development policy of Luang Prabang, Laos, (2) to explore the potential of its tourism management, and (3) to study the conditions, problems, obstacles and needs for tourism management in Luang Prabang. Data were collected from documents and in-depth interviews with 5 government tourism officials, 5 groups of tourism operator in Luang Prabang, Laos, and 10 foreign tourists who visited Luang Prabang, Laos.

The results of this study showed that the tourism policy of Luang Prabang corresponded to the Tourism Policy Strategic Plan 2006-2020 of Laos aimed to develop three aspects of tourism: natural tourism, cultural tourism, and historical tourism. The implementation of tourism policy emphasized the construction of tourism infrastructure, such as airport, tourism convenience, immigration control, quality of services and accommodations, public relations, and tourist support services with sincerity. Due to its well-prepared tourism infrastructure, Luang Prabang was a high potential tourism destination and a major city of cultural, historical, and natural tourism. In conclusion, there were no problems with the development of tourism of the city in accordance with the strategic plan 2006-2020.

Keywords: *Tourism development, Luang Prabang, Tourism development Laos*

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตเร็วที่สุด สามารถสร้างรายได้หลักให้กับประเทศอย่างมหาศาล ก่อให้เกิด รายได้หมุนเวียนและกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อันนำไปสู่การจ้างงาน สร้างอาชีพและการกระจายรายได้ นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังมีความสำคัญ ต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลก

เอเชียใต้เป็นภูมิภาคที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวสูงที่สุดถึงร้อยละ 7.7 ซึ่งมาจากการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวที่ สูงขึ้นของประเทศอินเดีย ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจการท่องเที่ยวใหญ่ที่สุดในภูมิภาค และ อีกหนึ่งประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากเป็นจุดศูนย์กลางทางผ่านและจุดเชื่อมต่อของ ภาคพื้นลุ่มน้ำโขง “เอเชีย-อาคเนย์” ทั้งทางบก ทางอากาศ และทางน้ำ (น้ำโขง) นอกจากนี้ประเทศลาวก็มีเสถียรภาพทางการเมืองที่มั่นคง มีสันติภาพและมีการ ร่วมมือที่ดีกับประเทศในภาคพื้นลุ่มน้ำโขง และประเทศอื่นๆ ในโลก ประกอบกับลาว เป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ มีความสวยงามทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ที่หลากหลาย ตลอดจนประชาชนลาว มีอุปนิสัยเป็นมิตรและมีน้ำใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าประเทศ (พจนาน บุญคุ้ม, 2556).

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศหนึ่งที่มีทรัพยากร การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ดังนั้น รัฐบาล สปป.ลาว จึงได้มีนโยบาย และให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และสร้างให้จังหวัดหลวงพระบางเป็นศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยวของประเทศ ทำให้การท่องเที่ยว เข้ามา

บทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศเดินทางเข้า สปป.ลาว ในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ กล่าวคือ จำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2008 (พ.ศ.2551) มีจำนวน 1,736,787 คน ปี 2010 (พ.ศ.2553) มีจำนวนนักท่องเที่ยวเท่ากับ 2,513,028 คน ในปี 2017 (พ.ศ.2560) มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 3,868,838 คน และในปี 2018 (พ.ศ.2561) มีจำนวนนักท่องเที่ยวถึง 4,186,432 คน ตามลำดับ (สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์, 2559).

ทั้งนี้จากแผนการประมาณการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศลาวในระดับที่มั่นคงตลอด 5 ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2558 ที่มียอดนักท่องเที่ยวเข้ามายัง สปป.ลาว สะสมทั้งหมดถึง 18.3 ล้านคน และนำรายได้เข้าประเทศได้ประมาณ 2.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปีนั้น สปป.ลาวมีการประมาณการว่าในปี พ.ศ. 2563 จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศลาวกว่า 6 ล้านคน และสร้างรายรับเฉลี่ยถึง 953 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยตลาดท่องเที่ยวที่สำคัญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาจากเขตเอเชีย - อากเนย์ ได้แก่ ประเทศไทย และเวียดนาม จากเขตเอเชีย - แปซิฟิก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และออสเตรเลีย นอกจากนี้ยังมีนักท่องเที่ยวที่มีรายจ่ายสูง จากยุโรปและอเมริกา เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา (กระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2558)

ในปัจจุบันสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้มุ่งเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนมากขึ้นและถือได้ว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นของประชาชนทุกคน และต้องช่วยกันดูแลรักษา โดยรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะเข้ามาบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถจะอำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ มีความยั่งยืน และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม โดยจะมีแผนการประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องให้ช่วยกันกำกับ ดูแล บำรุงรักษา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สปป.ลาว เพื่อจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ โดยการดำเนินการของรัฐได้มีการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภายใต้ยุทธศาสตร์ชื่อ “Lao PDR Tourism Strategy, 2006-2020” ทั้งนี้ภายใต้แผนการท่องเที่ยวและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของ สปป.ลาว ได้กำหนดให้พื้นที่ การพัฒนาการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหนึ่งใน 3 พื้นที่หลัก คือเมืองหลวงพระบาง (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เวียงจันทน์, 2561).

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นหนึ่งในประชาชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาประเทศและมีความสนใจในแนวคิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันก็นำมาซึ่งแหล่งทำกินและรายได้ของประชาชนและประเทศ ทั้งเป็นการป้องกันการทำลายป่า พร้อมกับสามารถป้องกันทรัพยากรชาติในเชิงวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของประเทศ การให้ความใส่ใจและการมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้คงอยู่แบบยั่งยืน จึงมีความสำคัญและเกิดประเด็นคำถามต่อ นโยบายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

โดยเฉพาะพื้นที่เมืองหลวงพระบางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาทิ แหล่งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. ศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรณีศึกษา เมืองหลวงพระบาง” ในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารทางราชการ เอกสารแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว เอกสารบทความ เอกสารข่าว และสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในเมืองหลวงพระบาง เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในหลวงพระบาง การลงพื้นที่สำรวจ (Area Studies) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จาก เจ้าหน้าที่รัฐด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจ นักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่สมัครใจเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา

3.1 แหล่งให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษานววิจัย

3.1.1 ผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) หลายแหล่งในการวิจัย โดยใช้เอกสารทางราชการ เอกสารแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว เอกสารบทความ เอกสารข่าว และสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในเมืองหลวงพระบาง ตลอดจนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในหลวงพระบาง มาวิเคราะห์

3.1.2 ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจเมืองหลวงพระบาง ในระหว่างวันที่ 13 – 16 พฤศจิกายน 2562

3.1.3 แหล่งข้อมูลกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐด้านการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในหลวงพระบาง จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงและต้องเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียง และนักท่องเที่ยวนิยมเลือกใช้บริการมาก และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในหลวงพระบาง จำนวน 10 คน

3.2 ลำดับขั้นตอนดำเนินการวิจัย

3.2.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามกรอบคิของนักพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว และเมืองหลวงพระบาง โดยพิจารณาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบคิของงานวิจัย

3.2.2 ศึกษา นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบางทางเอกสารราชการและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมือง หลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และลงสำรวจพื้นที่เมืองหลวงพระบางในช่วง ระหว่างวันที่ 13 – 16 พฤศจิกายน 2562 และนัดสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.2.3 สัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐด้านการท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง ในประเด็นต่างๆ อาทิ นโยบายของรัฐบาลด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพของการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการด้านการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบางที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ฯลฯ เป็นต้น

3.2.4 สัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในหลวงพระบางในประเด็นต่างๆ อาทิ เหตุผลในการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง ความประทับใจ ความเห็น ในเรื่องการจัดการด้านการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นต้น

3.2.5 เสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 การศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า นโยบายการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์นโยบายการท่องเที่ยว ค.ศ. 2006-2020 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวใน 3 ด้านหลัก คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยมีมาตรการสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ สร้างโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตั้งแต่ สนามบิน ความสะดวกและการควบคุมการเข้า-ออกประเทศ คุณภาพการให้บริการ ที่พัก การประชาสัมพันธ์ และการดูแลนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาเอกสารแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ 7 ที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อส่งออกเพื่อการประกอบเศรษฐกิจให้พื้นฟูผู้พัฒนา ต่อเนื่องมาจนถึงการสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ 8 ที่เน้นถึงการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่ประเทศกำลังพัฒนา ด้วยการพัฒนาสังคม ทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างการลงทุนร่วมกับต่างประเทศ สร้างความเข้มแข็งของภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเพื่อสร้างรายได้ให้ประชาชนเพิ่มมากขึ้น ด้วยยุทธศาสตร์ส่งออกพลังงาน และการใช้จุดเด่นของทรัพยากรของประเทศ อาทิ ธรรมชาติ เอกลักษณ์ของชาติ และวัฒนธรรม มาสร้างโอกาสการพัฒนาแบบยั่งยืนในภาคบริการ โดยเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อหารายได้ให้

ประชาชนในประเทศ (สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์, 2562) ซึ่งระบุอย่างชัดเจนในแผนส่วนของการพัฒนา ด้านคมนาคม-ขนส่ง และภาคการท่องเที่ยว โดยการเสริมสร้างการคมนาคมของประเทศเพื่อเป็นฐานของการ พัฒนาการท่องเที่ยวในระยะต่อไป เช่น การมีโครงการระบบคมนาคมเชื่อมต่อเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของ สปป.ลาว อาทิ โครงการสร้างถนน อุโมงค์ หรือการพัฒนาสนามบิน เป็นต้น (Minister of Planning and Investment, 2016). ซึ่ง เมื่อพิจารณาถึงแผนยุทธศาสตร์นโยบายการท่องเที่ยว ค.ศ. 2006-2020 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ ระบุถึงการพัฒนากิจการการท่องเที่ยวของประเทศโดยจะทำการเชื่อมต่อ 8 เมืองหลัก (Phongsaly, Luang Prabang, xiengkhuang, Vientiane, Bolikhamxay, Khammouane, Savannakhet, Champassack) โดยเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรที่เป็นอัตลักษณ์เด่นของแต่ละเมืองเป็นจุดขาย ดังข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐผู้ที่มีหน้าที่ดูแลตรวจการแขวงของสปป.ลาว ที่กล่าวว่า

“ เป้าประสงค์สำคัญของการนำประเทศให้พ้นจากประเทศด้อยพัฒนาไปสู่ประเทศที่กำลังพัฒนาตามแผน ยุทธศาสตร์ชาตินั้น ประเทศลาวมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยหาเงินเข้าประเทศด้วยการส่งออกพลังงาน เสริมสร้าง ความร่วมมือการลงทุนด้านการคมนาคม และให้การท่องเที่ยวเป็นฟันเฟืองสำคัญในการสร้างรายได้ของประชาชนใน พื้นที่ โดยเราทำไปพร้อมๆ กับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เรากำหนดให้แต่ละหมู่บ้านคิดอัตลักษณ์เฉพาะตัวขึ้นมาแล้วรัฐ ให้การสนับสนุนพัฒนาต่อยอดทั้งด้านความรู้และเงินทุนซึ่งปัจจุบันมีผู้ร่วมโครงการกว่า 1000 หมู่บ้านทั่วประเทศ เช่นกรณีของหลวงพระบาง ก็คือหมู่บ้านทำสุราพื้นบ้าน หมู่บ้านควาย เป็นต้น” (บัวลอย อธิธิพร, สัมภาษณ์, 13 พฤศจิกายน 2562)

สำหรับแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศและเมืองหลัก ตามแผนการพัฒนาแห่งชาติที่ 8 และ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวปี 2016-2020 พบว่า แผนพัฒนาฯ หลัก แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว สปป.ลาว และการลง สสำรวจพื้นที่ รวมถึงการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวในพื้นที่ และผู้ประกอบการธุรกิจ ในเมืองหลวงพระบาง ได้ ข้อมูลสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้คือ

“ ความนิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากที่สุดที่มาประเทศลาว จะไปในเมืองหลัก 3 แห่งคือ นครหลวงเวียง จันทน์ เมืองหลวงพระบาง และจำปาสัก เพราะรัฐบาลกำหนดให้เป็นเมืองนำร่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งการ พัฒนาของการท่องเที่ยวมีจุดเน้นในเรื่องของธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ชาติ รัฐบาลมีแผนในการ สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเรื่อยๆ ด้วยการพัฒนากันหนทาง อำนวยความสะดวกในเรื่องการเข้า – ออกประเทศ ที่พัก การอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่จำเป็น รวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่เน้นการแสดงออกด้วยความจริงใจ ออบอุ่น เป็นกันเองเพื่อให้เขาประทับใจและกลับมาเมืองหลวงพระบางอีก ซึ่งเมืองหลวงพระบางจะเน้นไปในด้านวัฒนธรรม เพราะเมืองเราได้ขึ้นเป็นมรดกโลกเมื่อปี ค.ศ.1995” (สีสนกร โสสิกา, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2562)

“ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเมืองหลวงพระบาง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของธรรมชาติ วัฒนธรรม ความสะดวก ความปลอดภัย ราคา และที่พัก ที่มีตั้งแต่ระดับราคาต่ำ ถึงสูง โดยรัฐบาลมีแผนในการสนับสนุนให้กับนักธุรกิจมา ลงทุนในภาคการท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น พัฒนากันรอบเมือง และจากสนามบินมาเมือง มีการอำนวยความสะดวกกับ นักท่องเที่ยวในเรื่องการเข้า – ออกประเทศ ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ รวมถึงการประชาสัมพันธ์เมืองหลวงพระบางผ่าน

สื่อต่างๆ ทั่วโลก ถือได้ว่ารัฐบาลทำตามแผนการพัฒนาของชาติที่ 8 และเดินตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวได้ดีมาก” (Southisack Sayasavanh, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2562)

4.2 การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พบว่า เมืองหลวงพระบางมีศักยภาพของการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีศักยภาพในการพัฒนาสูง มีโครงสร้างพื้นฐานในด้านการท่องเที่ยวครบ และเป็นเมืองหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ตลอดจนการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

จากการลงพื้นที่สำรวจรอบเมืองหลวงพระบาง ระหว่างวันที่ 13 – 16 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งได้พบข้อมูลเชิงประจักษ์จากการศึกษาเชิงพื้นที่ ว่า บนพื้นที่ 16,875 ตารางกิโลเมตร ที่มีแม่น้ำสายสำคัญ 4 สาย คือ แม่น้ำโขง แม่น้ำคาน แม่น้ำอู และแม่น้ำเซียง รอบเมือง เป็นแหล่งที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ โดยมีวัดถึง 33 แห่งอยู่ในแขวงหลวงพระบาง และมีวัดกว่า 20 แห่งอยู่ในเขตรอบเมืองที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าเที่ยวชมได้อย่างสะดวก เช่น วัดเชียงทอง วัดปากคาน วัดคิลี วัดศรีบุญเรือง ฯลฯ เป็นต้น

ด้านการคมนาคม เมืองหลวงพระบาง มีถนนหมายเลข 13 เหนือเป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมแขวงหลวงพระบาง กับ นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงภาคเหนืออื่นๆ มีรถทัวร์จากเมืองหลวงพระบางไปเมืองเชียงรุ่ง มีสนามบินระหว่างประเทศ ที่มีเที่ยวบินประจำไปกรุงเทพฯ ฮานอย และเสียมราฐ ซึ่งปัจจุบันมีเที่ยวบินจากสายการบินต่างๆ เพิ่มมากขึ้น การคมนาคมหรือการท่องเที่ยวทางน้ำมีเรือบริการนักท่องเที่ยวระหว่างเมืองหลวงพระบาง กับเมืองห้วยซาย แขวงบ่อแก้วและมีการให้บริการล่องเรือไปตามแม่น้ำโขง (ใช้เวลาล่องเรือประมาณ 4 ชั่วโมง) เพื่อเที่ยวชมสถานท่องเที่ยวตามหมู่บ้านระหว่างทาง

สำหรับด้านสาธารณสุข เมืองหลวงพระบางมีโรงพยาบาลเขตภาคเหนือ 1 แห่ง โรงพยาบาลทหาร 1 แห่ง โรงพยาบาล เมือง 11 แห่ง และสุขศาลาเขต 58 แห่ง

การท่องเที่ยว พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยว 129 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 56 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 62 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ 11 แห่ง มีโรงแรม 39 แห่ง รีสอร์ท 7 แห่ง และบ้านพัก 255 แห่ง ร้านอาหาร 125 ร้าน สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้กว่า 3,000 คนต่อวัน และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น (สมาคมเจ้าของธุรกิจที่พัก, สัมภาษณ์ 13-16 พฤศจิกายน 2562)

ด้านการลงทุนและความร่วมมือกับต่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการดำเนินตามแผนพัฒนาที่ 8 ตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง โดยแขวงส่งเสริมการลงทุนทำห้างสรรพสินค้า โรงเรียนนานาชาติ โรงพยาบาล บริษัทขนส่งระหว่างประเทศ และโรงแรมในเขตชานเมืองหลวงพระบาง ซึ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุน โดยผู้ลงทุนสามารถส่งเอกสารคำร้องที่แผนกแผนการและการลงทุนแขวง แขวงสามารถอนุมัติการลงทุนได้ไม่จำกัดมูลค่า (ยกเว้นสาขาเหมืองแร่และพลังงานที่ต้องเสนอให้ส่วนกลางอนุมัติโดยแขวงให้ความเห็น) ซึ่งผู้ประกอบการมีความเห็นว่าเป็นการพัฒนาเมืองด้านการท่องเที่ยวไปในทิศทางที่มากกว่าแต่ก่อนซึ่งไม่สามารถดำเนินการอะไรได้มากนัก สำหรับความร่วมมือกับต่างประเทศเมืองหลวงพระบางมีความร่วมมือในโครงการ

ปรับปรุงสนามบินหลวงพระบาง และสร้างถนนเชื่อมต่อถนนเส้นทาง 13 เนื้อกับถนนสังคโลก และถนนเชื่อมระหว่างประเทศไทยลาวทางจังหวัดน่าน

โดยศักยภาพดังกล่าวข้างต้นสามารถสะท้อนได้จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบางดังนี้

“ เป็นเมืองที่เราตั้งใจจะมาท่องเที่ยวและพักผ่อนเนื่องจากเป็นเมืองมรดกโลก และยังมีธรรมชาติที่สวยงามอยู่ วัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของชาติยังเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างยาวนาน ด้านการเดินทางมีความสะดวกปลอดภัย และผู้คนอัธยาศัยดีและเป็นมิตร ราคาในการใช้ชีวิตไม่สูง ถือว่าเป็นเมืองที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเมืองหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมาเยือน” (แคทเทอริน ลีย์, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2562)

“ผมเป็นวิศวกร อยู่ประเทศอังกฤษ ผมมาที่นี่ปีละ 2 ครั้งมาครั้งหนึ่งอยู่อย่างน้อย 2 week ผมชอบเพราะค่าใช้จ่ายไม่แพง เมืองเงียบสงบ ผู้คนเป็นมิตร เป็นเมืองที่มีความหลายด้านการท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติ น้ำตกกางสี ถ้ำ และศิลปะท้องถิ่นที่หลากหลาย ผมมองว่าศักยภาพของการท่องเที่ยวที่นี่สูงมากและยังมีความต้องการจากทั่วทุกมุมโลก เพราะอัตลักษณ์ของเมืองสามารถแนะนำคนทั่วโลกให้มาที่นี่ได้ อย่างไม่รู้จบ” (เจฟฟี่ เจมส์ โทมัส, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2562)

4.3 การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พบว่า ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทั่วไปไม่มีปัญหาสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ ค.ศ. 2006-2020 อย่างไรก็ตามคงมีอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลกระทบของการขยายตัวของนักท่องเที่ยวซึ่งต้องมีการบริหารจัดการในอนาคต ในประเด็นของการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากนักท่องเที่ยว การจัดการขยะ การจัดการคมนาคมในเมืองหลวงพระบาง ตลอดจนแหล่งบันเทิงกลางคืนที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ย้อนแย้งกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง

ปัจจุบันเมืองหลวงพระบางมีรายได้หลักจากเศรษฐกิจภาคบริการโดยเฉพาะสาขาการท่องเที่ยว โดยมีสัดส่วนโครงสร้างทางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศถึงร้อยละ 35 ซึ่งเป็นอันดับสองรองจากภาคอุตสาหกรรมเกษตรที่มีสัดส่วนร้อยละ 42 (สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์, 2559) โดยมีนักท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละกว่า 6 แสนคน ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งสามารถจำแนกมุมมองได้ในเชิงของโอกาส และปัญหาอุปสรรคเชิงลบ ที่จะเกิดขึ้นต่อเมืองซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของการกลายเป็นเมืองที่ว่าด้วยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของเมืองดังนี้

ปัจจัยเชิงบวกที่ถือได้ว่าเป็นโอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง คือ การสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องของการลงทุน การขออนุญาตประกอบการ การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ได้ตามแผนงานที่รัฐวางไว้ในแผนพัฒนาที่ 8 และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศรอบ (2016-2020) ซึ่งการดำเนินการในด้านต่างๆ ทำให้เกิดศักยภาพของการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบางมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของสถานประกอบการในเมืองหลวงพระบาง ที่เพิ่มมากขึ้น จำนวนซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านค้าและโรงแรมที่พักเพิ่มมาก

ขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในหลายๆ รูปแบบ (การลงพื้นที่สำรวจ ระหว่างวันที่ 13 – 16 พฤศจิกายน 2562) และภาพสะท้อนจาก นักธุรกิจผู้ประกอบการท่องเที่ยว ดังนี้

“การที่รัฐบาลลาว มีแผนพัฒนาที่ 8 และแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศที่ชัดเจน ทำให้เห็นภาพของกรอบหรือทิศทางของธุรกิจที่ต่อไปจะเป็นดาวรุ่งของการทำเงินเข้าประเทศที่สำคัญ ผมมองว่าเป็นโอกาสของประเทศในการพัฒนาคน พัฒนางาน บทพื้นฐานของแนวคิดการท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบที่เป็นจุดเน้น คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เพราะมันจะมีผลกระทบทางบวกสำหรับทุกฝ่าย มันก่ออาชีพสำหรับคนจำนวนมาก และทำให้ปัญหาความยากจนลดลงไปได้” (ท้าวจันทร์สุข สายสุพันธ์, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2562)

“หลวงพระบางเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวตลาดบอยอย่างแท้จริง วัดได้จากค่าโรงแรมที่พัก ร้านอาหารมีราคาสูงกว่าแม้ว่าปัจจุบันการบริการยังไม่อาจเท่ากับประเทศไทย แต่ขอให้มองว่าหลวงพระบางมีประชากร สปป.ลาว อาศัยประมาณ 5 แสนคน แต่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาพื้นที่กว่า 1 เท่าตัวของประชากรพื้นที่ ซึ่งโดยมากจะเป็นนักท่องเที่ยวจากจีน ยุโรป อเมริกา อาร์เจนตินา รายได้ต่อหัวต่อคนของคนเมืองนี้จึงมีมากเพราะนโยบายของรัฐลดอุปสรรคและการพัฒนาทั่วไปภาพรวมทั้งยังไม่มีปัญหาอะไร” (ท้าวสมสัหว พันนูลาด, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2562)

สำหรับปัญหา และอุปสรรคที่พบซึ่งความเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีความเห็นสอดคล้องกันคือ สภาพปัญหา อุปสรรคของสังคมโดยทั่วไปยังไม่มีปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ ค.ศ. 2006-2020 มีข้อกังวลใดๆ ในเรื่องของการบริหารจัดการเนื่องจากทางเจ้าแขวง นายคำซัน จันทะวิสุก มีการเรียกประชุมกับสมาคมผู้ประกอบการท่องเที่ยวในแขวงหลวงพระบางเป็นประจำทุก 2-3 เดือนอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพื้นที่และการสัมภาษณ์นักธุรกิจถึงข้อกังวลใจเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลกระทบของการขยายตัวของนักท่องเที่ยวซึ่งต้องมีการบริหารจัดการในอนาคต นักธุรกิจการท่องเที่ยวสะท้อนปัญหาจากมุมมองของการของประชาชนในการเติบโตของเมืองที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง ดังนี้

“ให้ผมมองในประเด็นของปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับหลวงพระบางที่จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผมมองจากประสบการณ์ของผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีการขยายตัวมากขึ้นถ้าไม่มีการควบคุม หรือจัดการที่ดี ผมยกตัวอย่างประเทศไทยของคุณก่อนและมาเทียบเคียงกับหลวงพระบางนะครับ ตัวอย่างพื้นที่ที่สำคัญคือ เมืองปายที่เชียงใหม่หรือแม่ฮ่องสอนนี่แหละ ตอนก่อนหน้านั้นคล้ายหลวงพระบางที่มีแต่ความสงบไม่วุ่นวาย ต่อมาเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น เมืองก็เปลี่ยนไป ปัญหาที่เกิดขึ้นมีตั้งแต่ จำนวนคนต่างพื้นที่ที่เข้ามาหากินในเมือง ปัญหาการจราจร ปัญหาของเสีย ขยะ และความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม ฯลฯ แน่นนอนสำหรับหลวงพระบางที่ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองมรดกโลก การเสื่อมถอยของวัฒนธรรมที่มาจากคนต่างถิ่นจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวในอนาคต ปัจจุบันหลวงพระบางเมืองขยายออกไปไม่ใช่เฉพาะในส่วนที่เป็นวัฒนธรรม เดียวนี้มีสถานบริการกลางคืนเพิ่มมากขึ้น การจราจรบนท้องถนนเปลี่ยนไป ความสงบแบบเดิมลดลงจากความเจริญของการท่องเที่ยว” (Southisack Sayasavanh, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2562) สอดคล้องกับนักธุรกิจทัวร์ต่อประเด็นปัญหา อุปสรรค ว่า

“ผมเห็นว่าเมืองหลวงพระบางในระยะ 1-2 ปีนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตอนที่เข้ามาทำธุรกิจใหม่ๆ ที่นี้ ตอนนั้นเมืองเงียบสงบมาก ปัจจุบันนักท่องเที่ยวมากขึ้นซึ่งส่วนมากก็ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาอะไร นักท่องเที่ยวมาที่นี้ พวกเขาทราบอยู่แล้วว่าจะมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่สิ่งที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่ได้มีการรักษาอัตลักษณ์นี้ไว้ให้ขายได้นานๆ เริ่มมีแหล่งบันเทิงและสถานที่เที่ยวที่ไม่ได้เป็นเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น ต่อไปผมกังวลและเป็นห่วงว่าหลวงพระบางจะเปลี่ยนไปและนักท่องเที่ยวก็จะน้อยลง เราต้องวางแผนรับมือดีๆ ครับไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดการในพื้นที่ เรื่องการพัฒนาอาชีพ และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชาวบ้านในอนาคต” (ท้าวคำฟอง หลุยส์พานิช, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2562)

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรณีศึกษาเมืองหลวงพระบาง” เมื่อพิจารณาผลการศึกษพบว่า มีประเด็น ที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เป้าหมายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจทางด้านการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อาจสรุปได้ว่า รัฐบาลลาวมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้แผนเชิงรุกในหลายๆด้าน เพื่อให้ สปป.ลาวหลุดพ้นจากความด้อยพัฒนา โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการคมนาคมและสามารถรองรับภาคบริการ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่ประเทศลาวได้วางยุทธศาสตร์ไว้แล้วในแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ปี 2016 – 2020 ที่เน้นการท่องเที่ยว 3 ด้านหลักคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ ลำพอง กลมกุล (2561) เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนา กรณีศึกษาหลวงพระบาง สปป.ลาว ที่สรุปตรงกันว่า การจัดการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว ประกอบด้วย การจัดการท่องเที่ยวภายใต้วิถีวัฒนธรรม วิถีธรรมชาติ และการจัดทำวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมรายได้ประชาชาติของลาวในภาพรวม ทั้งนี้ในด้านการพัฒนานโยบายการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นไปตามมาตรฐานการพัฒนาขององค์การการท่องเที่ยวจากองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization :WTO) ว่าด้วยขั้นตอนของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องเริ่มจากการพัฒนาจุดเด่นของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนนที่เชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยว ระบบการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเช่น สนามบิน อาหาร ที่พัก โรงพยาบาล การบริการด้านความปลอดภัย เป็นต้น และเมื่อพิจารณาถึงบทสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่ 7 แล้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสามารถพัฒนาภาคการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ จำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2008 (พ.ศ.2551) มีจำนวน 1,736,787 คน ปี 2010 (พ.ศ. 2553) มีจำนวนนักท่องเที่ยวเท่ากับ 2,513,028 คน ในปี 2017 (พ.ศ.2560) มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 3,868,838 คน และในปี 2018 (พ.ศ.2561) มีจำนวนนักท่องเที่ยวถึง 4,186,432 คน ตามลำดับ

5.2 การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ในส่วนทางด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสรุปได้ว่า เมืองหลวงพระบางมีศักยภาพของการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีศักยภาพในการพัฒนาสูง มีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวครบ ซึ่งพิจารณาได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์จากการลงพื้นที่สำรวจ กล่าวคือ หลวงพระบางมีศักยภาพด้านคมนาคมทั้งทางบก อาทิ มีสนามบิน มีถนนสายหลักคือถนนหมายเลข 13 เชื่อมต่อหลวงพระบาง เวียงจันทน์ และแขวงภาคเหนืออื่นๆ ไปจนถึงเวียดนาม และตอนใต้ของจีน มีระยะทางรวม มากกว่า 1,000 กิโลเมตรและทางน้ำ ด้วยการที่เมืองหลวงพระบางมีแม่น้ำสำคัญถึง 4 สายอยู่รอบเมืองทำให้สามารถให้บริการด้านการท่องเที่ยวทางน้ำ เช่นการล่องเรือไปชมสถานที่ท่องเที่ยว และการบริการร้านอาหารริมแม่น้ำตลอดระยะทางที่แม่น้ำผ่านเมือง นอกจากนี้หลวงพระบางยังมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากถึง 129 แห่งที่มีมิติที่หลากหลายเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวที่มีรสนิยมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ นาฎยา ชาววัน, คณิงนิษฐ์ ไสยโสภณ, และบุญยัง หมั่นดี (2561) เรื่องเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก หลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่สรุปว่าเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของหลวงพระบางมีปัจจัยสำคัญคือ นโยบายการท่องเที่ยวเป็นภาคส่วนสำคัญอันดับหนึ่งของแขวง โดยมีปัจจัยภายในทางเศรษฐกิจคือ ชื่อเสียงการเป็นมรดกโลก ประเพณีท้องถิ่น และสภาพภูมิประเทศที่โดดเด่น ผู้คนในท้องถิ่น ที่พัก การขนส่ง และมีอาหารที่สมบูรณ์

5.3 การศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สภาพปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบางโดยทั่วไปยังดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ยังไม่พบปัญหา หรืออุปสรรค ในภาพรวมที่ก่อให้เกิดปัญหา เนื่องจากการดำเนินการของรัฐบาลได้มีการดำเนินการได้ตามแผนการพัฒนาที่ 7 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยว ทั้งในส่วนของพัฒนาตามกรอบทฤษฎีสากลว่าด้วยมาตรฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวของ องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization :WTO) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับทฤษฎีของการพัฒนาความเป็นเมืองแล้ว กลับพบว่าการพัฒนาของเมืองหลวงพระบางเป็นไปตามแนวคิดของการเติบโตของเมืองที่มีผลทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ กล่าวคือ การพัฒนาของเมืองหลวงพระบางจากข้อมูลเชิงประจักษ์ และที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กลับพบว่าเมืองมีแนวโน้มของลักษณะผลกระทบเชิงลบที่เกิดจากการพัฒนาของเมือง เช่น การอพยพเคลื่อนย้ายของคนต่างถิ่น ปัญหามลพิษ ซึ่งในระยะยาวรัฐบาลและผู้ประกอบการท่องเที่ยวมองว่าการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คน ตลอดจนธรรมชาติ ให้เกิดการเสื่อมถอยหรือทรุดโทรมลงได้ ดังนั้นรัฐบาลต้องเตรียมมาตรการ การรับมือกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตไว้ตั้งแต่ปัจจุบัน Southisack Sayasavanh, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2562)

6. บทสรุป

การวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรณีศึกษาเมืองหลวงพระบาง ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งศึกษาถึงนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงพิจารณาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเมืองเมืองหลวงพระบาง ตลอดจนพิจารณาถึงปัญหา และอุปสรรค ของการจัดการการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบางในภาพรวม การศึกษาดำเนินการโดยใช้เอกสารจากเอกสารทางราชการ เอกสารแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว เอกสารบทความ เอกสารข่าว และสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในเมืองหลวงพระบาง เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในหลวงพระบาง การลงพื้นที่สำรวจ (Area Studies) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จาก เจ้าหน้าที่รัฐด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจ นักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่สมัครใจเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา และเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษาได้ข้อค้นพบที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ คือ ด้านนโยบายการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง ที่เน้นพัฒนาการท่องเที่ยวใน 3 ด้านหลัก คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ปรากฏข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์นโยบายการท่องเที่ยว ค.ศ. 2006-2020 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งดำเนินมาตรการที่เป็นกลไกในการพัฒนาการท่องเที่ยวของหลวงพระบางตามมาตรฐานสากล คือ การสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงโครงสร้าง ตั้งแต่ สนามบิน ความสะดวกและการควบคุมการเข้า-ออกประเทศ คุณภาพการให้บริการ ที่พัก การประชาสัมพันธ์ และการดูแลนักท่องเที่ยว ฯลฯ สำหรับประเด็นพิจารณาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเมืองเมืองหลวงพระบาง พบว่าในระยะเวลาที่ทำการศึกษารูปได้ว่า เมืองหลวงพระบางมีศักยภาพในการพัฒนาสูง มีโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบหลักและเสริมทางด้านท่องเที่ยวครบสมบูรณ์ อาทิ การคมนาคม สังคม วัฒนธรรม และยังเป็นหนึ่งในเมืองนำร่องหลัก ในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ตลอดจนการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของประเทศตามแผนการพัฒนาชาติที่ 8 และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวปี 2016 – 2020 สุดท้ายเป็นประเด็นที่งานวิจัยพิจารณาถึงปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทั่วไปไม่มีปัญหาสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ ค.ศ. 2006-2020 อย่างไรก็ตามคงมีอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลกระทบของการขยายตัวของ การท่องเที่ยวซึ่งต้องมีการบริหารจัดการในอนาคต

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณา และความช่วยเหลือจาก ดร.ศรัณย์ ธิติลักษณ์ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและข้อมูลต่างๆอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนช่วยตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล รวมถึงช่วยยี่ให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับข้อบกพร่องให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศรัณย์ ธิติลักษณ์ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่หลวงพระบาง ที่สละเวลาให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จนได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และขอขอบคุณล่ามที่เป็นสื่อกลางในการช่วยแปลการสื่อสารในขณะที่สัมภาษณ์จนได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบคุณกัลยาณมิตรของผู้วิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่อง ด้วยความปรารถนาดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติของผู้วิจัยที่ช่วยสนับสนุนผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน และคอยให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาตลอดการศึกษา

8.อ้างอิง

กระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. (2558). การพัฒนาเศรษฐกิจกับการท่องเที่ยวสปป.ลาว. นครหลวงเวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

แคทเทอร์ลิน ลีย์, นักท่องเที่ยวชาวอเมริกัน. (สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2562)

เจฟฟี่ เจมส์ โทมัส, วิศวกรนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ. (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2562)

ท้าวคำฟอง หลุยส์พานิช, บริษัท นากาทัวร์ จำกัด. (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2562)

ท้าวจันทร์สุข สายสุพันธ์, บริษัท ท่องเที่ยวอินเตอร์ลาว จำกัด. (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2562)

ท้าวสมสีหิว พันนูลาด, บริษัท ท่องเที่ยวเสดดา จำกัด. (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2562)

นาถุยา ชาววัน, คณินนิตย์ไฮโซภณ, และบุญยัง หมั่นดี. (2017). เศรษฐกิจการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 19(2), 81-96.

บัวลอย อิทธิพร. ผู้นำชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือน สปป.ลาว. สัมภาษณ์, 13 พฤศจิกายน 2562

อมรา ไชยมนตรี และวิภาวี ฤกษ์นะภูติ. (2561). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาวัดในนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 35(3), 189-193.

คำฟอง กลมภูล. (2561). การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนาในประเทศอาเซียน กรณีศึกษาหลวงพระบาง สปป.ลาว.บทความวิจัยภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพการวิจัยเชิงพื้นที่ในกลุ่มประเทศอาเซียน ศูนย์อาเซียนศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. แหล่งที่มา <http://rasc.mcu.ac.th/?p=1829> [8 เมษายน 2563]

สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์. (2562). สปป.ลาวเร่งพัฒนาการท่องเที่ยวปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ. แหล่งที่มา <https://globthailand.com/laos-21102019> [8 เมษายน 2563]

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์. (2559). Planning and Investment Division of each province. แหล่งที่มา <http://vientiane.thaiembassy.org/> [15 พฤศจิกายน 2562]

สมาคมเจ้าของธุรกิจที่พัก, เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ Tourist Information Centre Luang Prabang. สัมภาษณ์[ประกอบ เอกสารเผยแพร่สถานทูตลาว], 13-16 พฤศจิกายน 2562

สีศานกร โสติกา, เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ Tourist Information Centre Luang Prabang. (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2562)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เวียงจันทน์. (2561). จับตามองหลวงพระบาง. สืบค้น 8 เมษายน 2563, จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/211795/211795.pdf

Minister of Planning and Investment. (2016). The 8th Five-Year National Socio-economic Development Plan (2016–2020). Retrieved November 15, 2019, from http://www.la.one.un.org/images/publications/8th_NSEDP_2016-2020.pdf

Southisack Sayasavanh, Tour Director My Lao Tours of Discover Laos. (สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2562)